

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

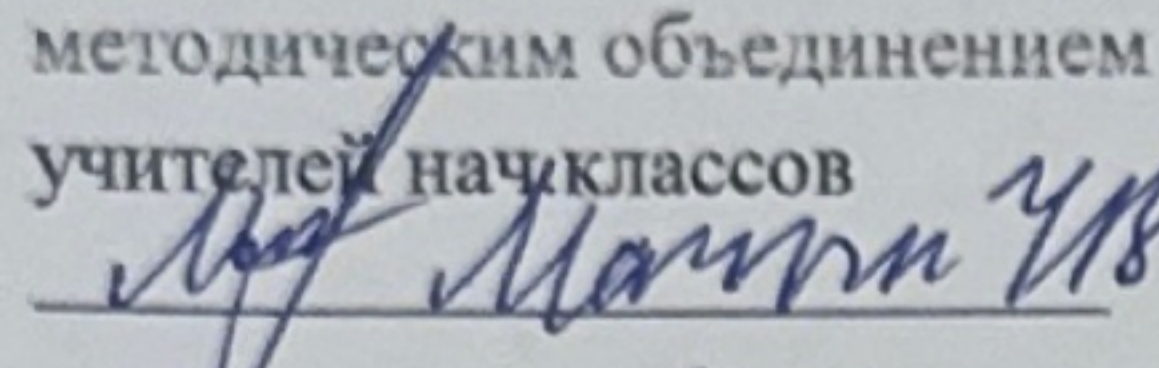
Министерство образования Республики Тыва
Департамент по образованию Мэрии г.Кызыла

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа № 20 имени Героев Отечества
города Кызыла Республики Тыва
«МБОУ СОШ №20 им. Героев Отечества» г. Кызыла

Республика Тыва, г. Кызыл, ул. Большеенисейская, зд. 2

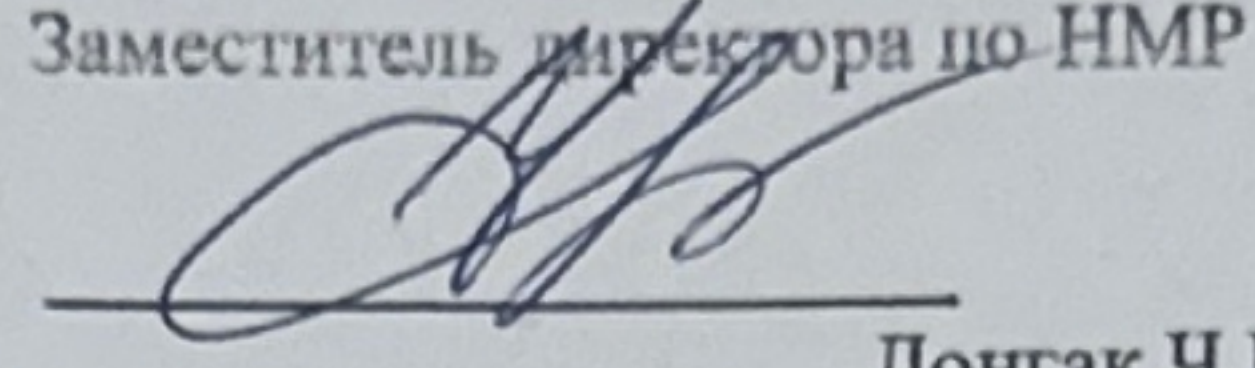
РАССМОТРЕНО

методическим объединением
учителей нач. классов

Протокол № 1
от «29» 08.2024 г.

СОГЛАСОВАНО

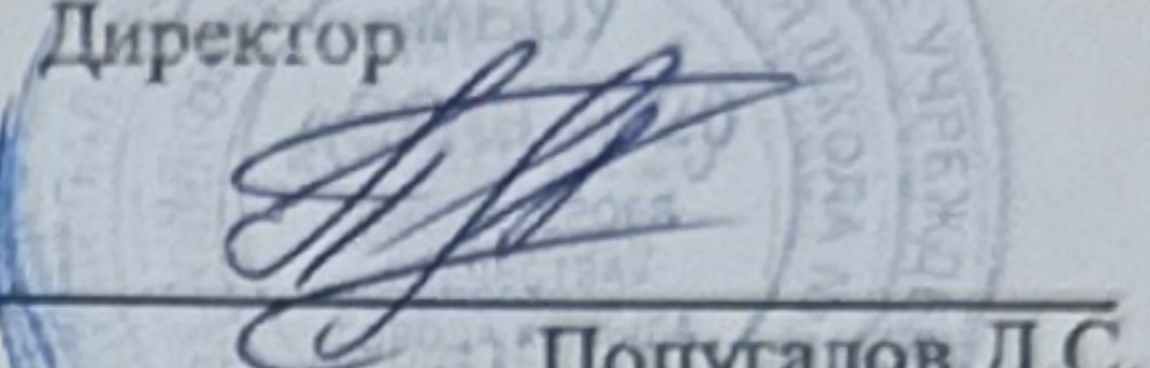
Заместитель директора по НМР

Протокол № _____
от «30» 08.2024 г.

Донгак Ч.В.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Приказ № _____
от «30» 08.2024 г.

Попугалов Д.С.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

внеурочной деятельности

«Мой родной язык»

для 3 класса начального общего образования

на 2024-2025 учебный год

Составители:

Ооржак Лариса Суге-Маадыровна,

Салчак Алёна Владимировна,

Мачын Чейнеп Владимировна,

Демчик Ай-кыс Руслановна.

Кызыл, 2024

КЛАССТАН ДАШКААР «ТӨРЭЭН ДЫЛЫМ – ЭРТИНЕ-БАЙЛААМ» ӨӨРЕДИЛГЕ КИЧЭЭЛДЕРИНИҢ КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИКТИГ ЧИЖЕК ПЛАННААШКЫНЫ

Өөредилгениң ажылчын программазының тематиктиг планнаашкынын тургузуп тура, аңгы-аңгы бөлүктөрни өөрөдирде болгаш кижизидерде ажыглаар өөредилге-методиктиг материалдар болур электроннуг (санныг) өөредилге ресурстарын ажыглаарының аргаларын кичээнгейге алып ужурлуг. Дидактиктиг сорулгаларны боттандырарда ажыглаар электроннуг (санныг) хевирде кылдынган информация-харылзаа технологияларының ресурстары РФ-ның Өөредилге дугайында хоойлу-дүрүмнөринге дүүшкөн турар ужурлуг.

3 класс

Чылда - 34 шак

Неделяда - 1 шак

№	Программа ның кезээ	Кичээлдин темазы	Теманың утказы	Өөредилгениң ажыл-чорудулгазы	Шагы, хүнү	Ажыглаар материалдарның айтылгалары
1.	Катаптааш кын.	Катаптааш кын.	Дыл болгаш чугаа. Чугаа чүдөн тургустунарыл?	Чугаа үезинде хайгаарал, дыңнап бижилге, сөзүглелди домактарга, домактарны сөстөргө чарары.	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
2	Катаптааш кын.	Үннер болгаш үжүктөр делегейи.	Үннер болгаш үжүктөр. Ажык болгаш ажык эвес үннер, үжүктөр.	Ажык болгаш ажык эвес үннер болгаш үжүктөрни ылгап билири. Оюн “Тугувус” – өңнээр, доматар чогаадыр. Ында ажык үннер,	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум

				ыткыр үннер, дүлей үннер ылгап өөрениир. Үн-үжүк сайгарылгазы.		“Грамматиктиг оюннар”
3	Катаптааш кын.	Сөстөрнiң аян чоруу	Домак. Домактың чугула кезигүнери.	Домак. Мергежилгеде бердинген сөстөрнi домактар болу бээр кылдыр тургузуп бижи. Сөөлгү домакта кол сөс, сөглөкчини тыпкаш адаан шыяр.	1	И.Ч. Эргил-оол «Тыва дыл», Кызыл, Тываның ном үндүрер чери, 1967 ч., Мергежилге 181, арын 87
4.	Катаптааш кын.	Чыл эгезиниң диктантыз ы «Тоолчу»	Сөс. Сөстү слогтап көжүрери. Чыл эгезиниң диктантызы «Тоолчу»	Сөстөрнi слогтарга чарып тургаш дүжүрүп бижиңер. Диктантыны шын дыңнап, өөрөнгөн дүрүмнерин сагывышаан бижири, уругларның билииниң деңгелин хынаары. Диктант «Тоолчу». Сөзүглелде 2-ги домакты сайгарар. Кол сөс болгаш сөглөкчини тыпкаш шыяр. Өөреникчи деп сөстүңүн, үжүк сайгарылгазын кылыр.	1	И.Ч. Эргил-оол «Тыва дыл», Кызыл, Тываның ном үндүрер чери, 1967, мерг 180 арын 87. А.А. «Алдын-оол Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 80.
5.	Катаптааш кын.	Ак бөрт	-даа, -ла, -ле, -на, -не деп артынчыларны шын бижири	«Хар» депсөзүглел-биле ажил -даа, -ла, -ле, -на, -не деп артынчыларлыг сөсерни ушта бижиир. Дүрүмнү номчуур, сактып алыр.	1	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 69.

6.	Катаптааш кын.	Катчылар	Чүвелер аттары көргүзөр сөстөрни болгаш кылдыныглар көргүзөр сөстөр.	Чүвелер аттары көргүзөр сөстөрни болгаш кылдыныглар көргүзөр сөстөрни катаптаары, ылгаары, айтырыгларын шын салыры. Домактар сайгарылгазы.	1	А.А. Алдын-оол М.Ч. Ооржак «Эдертиглер чыындызы», Тываның ном үндүрер чери Кызыл, 1982 чыл, арын 73
7.	Катаптааш кын.	Хуу аттарга улуг үжүк. Словарлыг диктант.	Хуу аттарга улуг үжүк. Словарлыг диктант.	Словарлыг диктант «Мажалык». Хуу аттарның адаан шыяр. Бижииктиг – Хая деп сөстүнүн үжүк сайгарылгазын кыл.	1	А.А. Алдын-оол Диктаантылар чыындызы арын 64 Кызыл 2010 чыл
8.	Катаптааш кын.	Чүвелерниң шынарын, демдээн көргүзөрсөстөр	Чүвелерниң шынарын, демдээн көргүзөрсөстөр	Шүлүк «Дуруялар». Аянныг номчуур. Бо шүлүкте чүвелерниң шынарын, ылгавыр демдээн көргүскенсөстөрни айтырыглар дузазы-биле тывар, бижиир. Удурланышкак уткалыг демдек аттарын тыпкаш бижи.	1	Ооржак Делгер-оол «Хензигбейлер» Шүлүктер Тываның ном үндүрер чери Кызыл – 1993
9.	Үннер болгаш үжүктөр.	Үннер болгаш үжүктөр делегейи.	Үннер болгаш үжүктөр. Узун болгаш кыска ажык үннер.	Үнер болгаш үжүктөр. Узун болгаш кыска ажык үннер. Оюн «Чинчилер». Дүлей ажык эвес үжүүтерлиг чинчилерни ак олчаан артырып каг. Ыткыр ажык эвес үжүктөрни көгерти буду. Ажык	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”

				үжүктөрлүг чинчилерни кызыдыр буду. Чүнүн чуруу-дур? Домактан чогаат.		
10.	Үннер болгаш үжүктөр.	Тыва дылдың онзагайы – өк-биле адаар ажык үннери.	Өк-биле адаар ажык үннерлиг сөстөр. Аът, оът, эът, каът, чөп, чаъс, чүък, дүъш, аъш-чем деп сөстөр болгаш олардан укталган сөстөрнүн шын бижилгези	Оюн «Ылгалын хайгаара» Сөстөрнү эжеш аайы-биле номчу. Ажык үннернүн ылгалын хайгаара. Оюн «Чуруун тып» Өк-биле адаар ажык үннерлиг болгаш кыска ажык үннерлиг сөстөрнү тып бижи. Тургустунган сөс каттыжышышкыннарын чуруктары-биле тудуштур	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
11.	Үннер болгаш үжүктөр.	Кызыгаары н шый.	Кадыг (ъ) болгаш чымчак (ь) демдектерлиг сөстөр.	Кадыг (ъ) болгаш чымчак (ь) демдектерлиг сөстөрнү адаары, номчууру, дыңнап, сактып бижири.	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
12.	Үннер болгаш үжүктөр.	Оюмаа – салым-чаяанныг уруг.	Е, ё, ю, я деп үжүктөрлиг сөстөр.	Е, ё, ю, я деп үжүктөрлиг сөстөрнүн бижиирин оюннар дузазы-биле чедип аары.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
13.	Үннер	Кадарчыла	Шилилгелиг диктант.	Е, ё, ю, я кирген сөстөрнү	1.	А.А. Алдын-оол

	болгаш үжүктөр.	р		диктантыдан дыңнааш, тыпкаш, ушта бижири.		«Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 83
14.	Үннер болгаш үжүктөр.	Чооду биле Мерген ийи.	Күштүг, кошкак, эң кошкак ажык эвес үннер.	Үннерни деңнеп хайгаараары, дүлей азы ыыткыр үжүктөрни кожалоштыр бижиридин дүрүмүн бижээн сөстөрдө кожаланчак ажык эвес үжүктөрни көгөртүр (ыыткырларын/ кошкактарын) азы ногаартыр (дүлейлерин/ күштүглерин) өңнеп тургаш, билиндирери. Үн-үжүк анализин күүседери.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №2, 2014 чыл, арын 51, К.Д. Кунгаа
15.	Үннер болгаш үжүктөр.	Ажык эвес үннердин онзагайы.	Эгезинге <i>n</i> болгаш <i>m</i> бижиир сөстөр.	Эгезинде күштүг частыышкынныг <i>n</i> база <i>m</i> кирген тыва сөстөрдин болгаш эгезинед <i>n</i> , <i>m</i> кирген орус дылдан үлегерлээн сөстөрдин шын бижилгезин хайгаарааш, шын адап, шын сактып бижип өөренир.	1.	А.А.Алдын-оол «Эдертиглер чыындызы», Кызыл, 1982 чыл, арын 21
16.	Үннер болгаш үжүктөр.	Тываның тайгалары.	Чаңчыл ёзугаар <i>t</i> -биле эгелеп бижиир <i>тыва</i> (<i>кижи</i>), <i>Тыва</i> (<i>чурт</i>), <i>тайга</i> , <i>туман</i> , <i>тур</i> , <i>тын</i> , <i>Тес</i> деп сөстөр	<i>Тыва</i> (<i>чурт</i>), <i>тыва</i> (<i>кижи</i>), <i>тайга</i> , <i>туман</i> , <i>тур</i> , <i>тын</i> , <i>Тес</i> деп сөстөргө айтырылгала даянып төрөл сөстөр тургузары. Төрөл сөстөр деп чүл дээрзин катаптаары.	1	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг

			болгаш олардан укталган сөстөрнiң шын бижилгези.			оюннар”
17.	Сөстүң тургузуу.	«Төрелдер»	Сөстүң тургузуу. Дазыл. Кожумактар. Өскертилгекожумактары. Төрел сөстөр (чаңгыс дазылдыг сөстөр).	Бердинген дазылдардан болгаш кожумактардан чаа сөстөр тургузары, төрел сөстөрнiң дазылын болгаш өскертилге кожумактарын ылгап шыяры. Өскертилге кожумактарынга хөйнүң санының кожумактары хамааржырын тода билиндирери.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
18.	Сөстүң тургузуу.	«Төрелдер»	Сөстүң тургузуу. Дазыл. Чогаадылга кожумактары. Төрел сөстөр (чаңгыс дазылдыг сөстөр).	Чогаадылга кожумактары-биле таныжылга. Бердинген дазылдардан айтырыгларгы даянып чаа сөстөр тургузары, төрел сөстөрнiң дазылын болгаш чогаадылга кожумактарын ылгап шыяры. Сөстүң тургузуун сайгарып тургаш чурумун шын сагыыры.	1.	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 67
19.	Сөстүң тургузуу.	Бот ажыл.	Сөс иштинге катаптаан ажык эвес үжүктөрнi шын бижири.	Сөс иштинге үжүктөрнiң катаптап бижиир чылдагааннарын тода билиндирери, дакпырлаан ажык эвес үжүктөрлиг сөстөрнi сайгарып тургаш, шын бижири шиңгээттирери.	1.	А.А.Алдын-оол «Эдертиглер чыындызы», Кызыл, Кызыл, 1982 чыл, арын 27

20.	Сөстүң тургузуу.	«Төрөлдер» болгаш «эш-өөрлер».	<i>Тып, тик, төк, тырт, мен, тут</i> деп сөстөрни кожумактар немежиргешын бижири. Төрөл сөстөрни быжышлаары. *Хөй уткалыг сөстер-биле ниити таныштырылга.	Бердинген дазылдардан айтырыгларгы даянып чаа сөстер тургузары, төрөл сөстөрниң дазылын болгаш чогаадылга кожумактарын ылгап шыяры. Сөстүң тургузуун сайгарып тургаш чурумун шын сагыыры. *Хөй уткалыг сөстер-биле ниити таныштырылга	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
21.	Сөстүң тургузуу.	Таарыштыр бижи.	<i>-дыр (-дир, -дур, -дүр, -тыр, -тир, -тур, -түр)</i> деп артынчы сөстөрни бижири.	Сөстөрниң ажык үннерин болгаш сөөлгү үнүн барымдаалап –дыр деп артынчының вариантыларын шын ажыглаарын билиндирери, дефистеп бижиирин шингээдири. Хайгаарал ажылы, шын адалга болгаш бижилге, бижик демдээ.	1.	Ооржак Делгер-оол “Хензигбейлер”, арын 44, Тываның ном үндүрер чери, 1993 чыл
22.	Сөстүң тургузуу.	Мага-бодуң билип ал.	Дефистеп бижиир нарын сөстер.	Ийи дазылдан тургустунган нарын сөстөрни дефистеп бижиирин билиндирери. Бердинген дазылдардан уругларның боттары нарын сөстер тургузары (карак-кулак, эът-кеш, хол-бут, оорга-моюн, ижин-хырын, сөөк-даяк, даван-даяк, уш-баш, салаа-сайгыт, аас-дыл, аас-думчук, аксы-боску, арын-баш, кулак-кудурук, дискек-	1.	Чурук-биле ажыл.

				чода, көп-белдир...).		
23.	Чугаа кезектери.	Чаагай тыдым.	Чүве ады. Чүве аттарының саннарга өскерлири. Домакта санай адаан сөстөрнин аразынга биче сек	Чувелер аттарын өске чугаа кезектеринден ылгап өөредири болгаш оларны сөзүглел иштинден айтырыглар дузазы-биле шын тып өөренири. Чүве аттарын саннарга өскертири. Домакта санай адаан сөстөрнин аразынга биче сектерни салып билирин быжыглаары.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
24.	Чугаа кезектери.		Чүве адының падежтерге өскерлири.	Чүве адының падежтери-биле таныжылга, падежтер айтырыгларын билиндирери. Чүве аттарын падежтерге өскертири, кожумактарын ылгап демдеглээри. Чүве аттарынга падеж кожумактары немежип турда ажык эвес үжүктөрни дакпырлап бижирин шиңгээдири.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
25.	Чугаа кезектери.	Тываның картазы.	Хуу аттарны шын бижирини.	Хоорайлар, суурлар, тайгалар, даглар, хемнер, хөлдер, черлер аттарын улуг үжүк-биле эгелеп бижирин өөредири.	1.	ТЫВАНЫН КАРТАЗЫ
26.	Чугаа кезектери.	Шайлаашкын.	Демдек аттары. Удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек	Демдек аттары. Удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек аттары. Чувелерниң ылгавырлыг	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31,

			аттары.	демдектерин көргүзөр база чүве аттарындан чогаадылга кожумактары немеп тургаш демдек аттары тургузары.		Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
27.	Чугаа кезектери.	Араттың чугаазы.	Бот ажыл. Түң болгаш дугаар сан аттары. Эдеринчилер.	Чувелерниң санын болгаш дугаарын көргүзөр сан аттары база түң сан аттарын шингээдири.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №1, 2015 ч., ар 31, Б.К. Чульдум “Грамматиктиг оюннар”
28.	Чугаа кезектери.	Ыт.	Кылыг сөзү. Кылыг сөзүнүң болур болгаш болбас хевирлери. Домакта санай адаан сөстөрниң аразынга биче сек.	Кылыг сөзүнүң болур болгаш болбас хевирлерин домакка шын илередип билири. Домакка санай адаан сөстөрниң аразынга биче секти шын салыры. Болбас хевириниң кылыг сөстөриниң кожумактарын кажаалай шыйгаш, айтырыын кырынга бижиир.	1.	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 153
29.	Чугаа кезектери.	Көк хевек.	Кылыг сөзүнүң үлекри. <i>Тып, тик, төк, тырт, теп, тут</i> деп сөстөринден укталган кылыг сөстөриниң шын бижилгези.	Сөзүглелди номчааш кылыг сөстөриниң үелерин тывары. Теп, тик, тып, төк, тырт, тут деп сөстөргө кожумактардан немеп бижиир. Домактар иштинден тик, теп, тут деп дазылдыг сөстөрни ушта бижээш дазылын шыйып көргүзөр.	1.	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 89

30.	Чугаа кезектери.	Хыналда диктант	«Наадым»	Диктантыны шын дыңнап бижири. Сөөлгү домактың чугула кежигүннерин тыпкаш, шыяр. Аьт, чарыжы деп сөстөрниң фонетиктиг сайгарылгазын кылыр.	1.	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 113
31.	Домак болгаш сөзүглел.	Ымыраа биле арзылаң.	Домак. Медээ айтырыг, кыйгырыг домактары. Домакта санай адаан сөстөрниң аразынга биче сек.	Медээ айтырыг кыйгырыг домактарын сөзүглелдин иштинден тывары. Домакта санай адаан сөстөрниң аразынга биче секти салыры.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №2, 2014 чыл, арын 53, К.Д. Кунгаа
32-33.	Домак болгаш сөзүглел.	Күскээр.	Домактың чугула кежигүннери. Домактың ийиги чергениң кежигүннери. Домакта сөстөрниң харылзаазы.	Дүжүрүп бижилге. Домактарның чугула кежигүннерин тодараткаш, ылгап шыяры. Домактарның ийиги черге кежигүннерин айтырыгларга даянып тывары. Домактарда сөстөрниң харылзаазын илередири (схема).	2.	А.А. Алдын-оол «Диктантылар чыындызы», Кызыл, 2010 чыл, арын 108-109
34.	Домак болгаш сөзүглел.	Күшкүл.	Сөзүглел.	Сөзүглелде домактарның аразында харылзаазын шын илередип билири. Домактарны шын тургузуп бижири. Сөзүглелдин планын тургускаш, кезектерге чарып мергежири.	1.	“Башкы” журналы, Кызыл, №2, 2014 чыл, арын 52, К.Д. Кунгаа